

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง

การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์
ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงาน
ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร

โดย

นางสาวนุชจรี ทัดเศษ

หลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กรกฎาคม 2553

คำนำ

รายงานงานวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย เรื่อง “การศึกษา พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลต่อการพัฒนา ทักษะการนำเสนอผลงานในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร” โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงวิธีการศึกษา ค้นคว้าและสามารถทำวิจัยในเรื่องที่ สนใจได้ รวมถึงต้องการให้นักศึกษาได้ฝึกฝนวิธีการสื่อสารกับผู้อื่น ทั้งโดยวิธีการพูดและวิธีการ เขียน

นุชจรี ทัดเศษ
ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๖
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูปภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตของการประเมิน	2
เป้าหมาย	2
ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดโครงการ	2
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
รายวิชาสัมมนาทางการเกษตร	4
ความหมายและความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรม	6
วิธีการศึกษาพฤติกรรม	8
การพัฒนาทักษะการเรียนรู้	12
การจัดการเรียนการสอน	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ	15
บทที่ 4 ผลการดำเนินการ	17
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา	22
เอกสารอ้างอิง	23
ภาคผนวก	24

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาสัมมนาทาง การเกษตร ของหลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	18
ตารางที่ 2 แสดงระดับความสนใจและพฤติกรรมของนักศึกษาในรายวิชาสัมมนาทาง การเกษตร ของหลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์	20

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบการเรียนการสอน	25

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้มีการเรียนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร เนื่องจากรายวิชาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงวิธีการศึกษา ค้นคว้าและสามารถทำวิจัยในเรื่องที่สนใจได้ รวมถึงต้องการให้นักศึกษาได้ฝึกฝนวิธีการสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งการสื่อสารกับผู้อื่นนั้นประกอบด้วย การนำเสนอสิ่งที่นักศึกษาได้ทำการศึกษามา เพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ทั้งโดยวิธีการพูดและวิธีการเขียน

เนื่องจากนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการสัมมนาน้อย และไม่มีโอกาสในการนำเสนอผลงาน ทำให้นักศึกษาไม่สามารถนำเสนอผลงานในประเด็นที่ต้องการนำเสนอได้ และในการนำเสนอผลงานบางครั้งไม่สามารถนำเสนอผลงานได้ทันกับเวลาที่กำหนดไว้ได้ ทำให้ผู้รับฟังยากต่อการเข้าใจ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อเป็นแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวทางในการฝึกให้นักศึกษาเข้าใจสามารถปรับตัว และช่วยให้อาจารย์ผู้วิจัยได้ทราบและเข้าใจในแนวทางในการนำความรู้ทางทฤษฎีมาใช้ในการเชื่อมโยงให้เข้ากับโลกของความเป็นจริง ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำงานในอนาคตเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว

การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นสำหรับอาจารย์ไม่น้อยไปกว่าการสอน เนื่องจากผลการวิจัยในชั้นเรียน สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของนักศึกษาแต่ละคน แต่ละกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน และสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการทำวิจัยนั้นมีทั้งต่อผู้เรียน ผู้สอนและสถาบันการศึกษา โดยประโยชน์ต่อผู้เรียนคือ ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี ส่วนประโยชน์ของผู้สอนนั้น ผู้สอนสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระบบ สำหรับประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา คือ สามารถนำเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อรองรับการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาได้ และการวัดผลทางการเรียนของอาจารย์ให้เหมาะสมกับตัวนักศึกษาและวิธีการสอน ตลอดจนนำไปใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

ดังนั้นการทำวิจัยในชั้นเรียนเรื่องการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรนั้นจึงเป็นวิธีการที่สามารถช่วยให้อาจารย์ผู้สอนได้

พัฒนาการเรียนการสอนและแนวทางแก้ไขในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร ซึ่งการนำแนวทางไปดำเนินการต้องมีการวิเคราะห์ สรุปผลและเขียนรายงานการวิจัยต่อไป และแนวทางดังกล่าวสามารถช่วยให้นักศึกษามีความสุข ความกระตือรือร้น และได้รับประโยชน์จากการเรียนวิชาสัมมนาทางการเกษตรได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร
3. เพื่อพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรที่เหมาะสมกับนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ขอบเขตของการประเมิน

การทำวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร” ทำวิจัยกับนักศึกษาสาขาวิชาสัตวบาลชั้นปีที่ 4

เป้าหมาย

ก. เชิงปริมาณ

สาขาวิชาสัตวบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 19 คน

ข. เชิงคุณภาพ

นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มีระดับความพึงพอใจของ ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร และสามารถพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานทางวิชาการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดโครงการ

1. ประโยชน์ต่อนักศึกษา คือ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของนักศึกษาแต่ละคน แต่ละกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน โดยผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี

2. ประโยชน์ต่อผู้สอน คือ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอน โดยผู้สอนสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การทำวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร” เป็นการศึกษาเพื่ออาจารย์ผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของนักศึกษาแต่ละคน แต่ละกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน โดยผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. รายวิชาสัมมนาทางการเกษตร รหัสวิชา 5004904
2. ความหมายและความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรม
3. วิธีการศึกษาพฤติกรรม
4. การพัฒนาทักษะ
5. การจัดการเรียนการสอน

รายวิชาสัมมนาทางการเกษตร

รายวิชาสัมมนาทางการเกษตร รหัสวิชา 5004904 จำนวนหน่วยกิต 1(0-3)

คำอธิบายรายวิชา (Course Description) การอภิปรายกลุ่ม การเสนอรายงานเกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ การรวบรวมข้อมูลต่างๆ รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของประเทศไทยและ/หรือของต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของวิชา (Objective)

1. ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความสำคัญ และหลักการของการสัมมนา
2. ผู้เรียนเข้าใจหลักการวิจัยเบื้องต้น
3. ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้างานวิจัยใหม่ๆ ทางเกษตรได้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนสามารถอภิปราย สรุปการอภิปราย และแสดงความคิดเห็นได้
5. ผู้เรียนสามารถนำเสนอรายงานการค้นคว้างานวิจัยทางเกษตรได้

หัวข้อวิชา (Course Outline)

1. ความหมาย ความสำคัญ หลักการ และวิธีการของการสัมมนา
2. หลักการวิจัยเบื้องต้น
3. การอภิปรายและการเสนอรายงาน

วิธีการสอน

คณะผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย

อุปกรณ์สื่อการสอน ประกอบด้วย แผ่นใส/เครื่องฉายข้ามศีรษะ กระดานดำ สไลด์
 ประกอบการบรรยาย power point ร่วมกับ LCD
 วิธีวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

1. การนำเสนอ	60	เปอร์เซ็นต์
ครั้งที่ 1 ผลงานวิจัยทางการเกษตรในประเทศไทย	15	เปอร์เซ็นต์
ครั้งที่ 2 ผลงานวิจัยทางการเกษตรในต่างประเทศ	15	เปอร์เซ็นต์
ครั้งที่ 3 โครงร่างปัญหาพิเศษ	15	เปอร์เซ็นต์
ครั้งที่ 4 รายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	15	เปอร์เซ็นต์
2. การค้นคว้าเอกสารงานวิจัย	15	เปอร์เซ็นต์
3. การส่งสมุดบันทึก	15	เปอร์เซ็นต์
4. ความสนใจเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ	10	เปอร์เซ็นต์
รวม	100	เปอร์เซ็นต์

หมายเหตุ:

การดำเนินการก่อนการจัดสัมมนา

- นักศึกษาจะต้องส่งหัวข้อในการจัดสัมมนาให้แก่อาจารย์ประจำวิชา ภายใน

2 สัปดาห์ หลังจากที่ได้รับอาจารย์ประจำวิชาได้แนะนำกระบวนการแล้ว

- นักศึกษาควรแต่งตั้งประธาน เลขานุการ ในการจัดสัมมนาแต่ละครั้ง

การดำเนินการจัดสัมมนา

- นักศึกษาควรมีเอกสารประกอบการสัมมนาในการจัดสัมมนาแต่ละครั้งตาม

ความเหมาะสม

- นักศึกษามีเวลาในการสัมมนา 15 นาที โดยนำเสนอ 13 นาที ถาม-ตอบ 2

นาที

- ก่อนและหลังการจัดสัมมนาแต่ละครั้ง นักศึกษาต้องดูแลสถานที่ในการจัด

สัมมนาให้เรียบร้อย

- ในการสัมมนาแต่ละครั้ง นักศึกษาต้องมีการจัดทำและรวบรวมแบบประเมินผล

การจัดสัมมนาแต่ละครั้งด้วย

ความสนใจ ความเอาใจใส่ และการเข้าร่วมสัมมนา

- นักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชา 5004904 ต้องมาเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของ
 การเรียนการสอนทั้งหมด หรือเข้าร่วมการสัมมนาและเรียนไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง ใน 12 ครั้ง หาก
 เรียนไม่ครบตามข้อตกลง นักศึกษาผู้นั้นจะไม่มีสิทธิ์ในการเข้าสอบปลายภาค

- นักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชา 5004904 ทุกคน จะต้องมีส่วนร่วมในการเข้าร่วม
 สัมมนาและกิจกรรมของวิชาสัมมนาทุกสัปดาห์ และทำการบันทึกทุกครั้งที่ได้เข้าเรียน การส่งสมุด

บันทึกต้องส่งหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนรู้แต่ละครั้งที่ตัวแทน section เพื่อให้อาจารย์ประจำวิชาได้พิจารณาคะแนนในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การประเมินผลการเรียน

การให้ระดับคะแนน คิดผลรวมของคะแนนดิบ แล้วให้เกรดดังนี้

คะแนน	≥ 85.00	ได้เกรด A (4.0)
คะแนน	80.00-84.00	ได้เกรด B ⁺ (3.5)
คะแนน	75.00-79.99	ได้เกรด B (3.0)
คะแนน	70.00-74.99	ได้เกรด C ⁺ (2.5)
คะแนน	65.00-69.99	ได้เกรด C (2.0)
คะแนน	60.00-64.99	ได้เกรด D ⁺ (1.5)
คะแนน	55.00-59.99	ได้เกรด D (1.0)

คะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 54.99 ได้เกรด E (0)

การให้ออกนอกเวลาเรียนแก่นิสิตเข้าพบและให้คำแนะนำด้านการเรียน

วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 9.00-16.00 น. หรือตามการนัดหมาย

ห้องทำงาน AG401 คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ความหมายและและความสำคัญของพฤติกรรม

พฤติกรรม หมายถึง กิริยาของสิ่งมีชีวิตที่แสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งเป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อการอยู่รอดของชีวิตและให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ตัวกระตุ้นที่เหมาะสมกับความพร้อมภายในร่างกายของสัตว์ ทำให้สัตว์สามารถปลดปล่อยพฤติกรรมออกมาได้เรียกว่า ตัวกระตุ้นปลดปล่อย (Releasing stimulus) สำหรับวงจรกระแสประสาทที่ไวต่อตัวกระตุ้นปลดปล่อย เรียกว่า กลไกการปลดปล่อยพฤติกรรม (Releasing mechanism)

ปัจจัยที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม

1. หน่วยรับความรู้สึก (Receptor) เป็นส่วนของเซลล์หรือเนื้อเยื่อที่มีความไวเป็นพิเศษต่อสิ่งเร้า
2. ระบบประสาทส่วนกลาง (CNS) เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลและใช้ในการออกคำสั่ง
3. หน่วยปฏิบัติงาน (Effector) เป็นส่วนของร่างกายที่ใช้ในการตอบสนองสิ่งเร้า

พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท คือ

1. **ความเคยชิน (Habituation)** เป็นพฤติกรรมการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่มีได้มีความหมายต่อการดำรงชีวิต และในที่สุดสัตว์จะค่อยลดพฤติกรรมนั้นลงทั้ง ๆ ที่สัตว์ยังคงถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้าอยู่

2. **การเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข (Conditioned reflex)** เป็นพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า 2 ชนิด คือ สิ่งเร้าที่แท้จริงและสิ่งเร้าไม่แท้จริง ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ๆ ผลที่สุดแม้จะใช้เพียงสิ่งเร้าไม่แท้จริงก็สามารถกระตุ้นให้สัตว์แสดงการตอบสนองได้

3. **การเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูก (Trail and error learning)** เป็นพฤติกรรมที่อาศัยการทดลองทำดูก่อนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ถ้าผลการกระทำเป็นที่พอใจ ก็จะทำพฤติกรรมนั้นอีกหากไม่เป็นที่พอใจ ก็จะหลีกเลี่ยงไม่กระทำอีก

4. **การฝังใจ (Imprinting)** เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากประสบการณ์แรก ๆ ของชีวิต เกิดความผูกพันและได้ตอบกับสิ่งเร้าชนิดแรกที่รับรู้ได้ในขณะที่เกิดใหม่ ๆ เป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้สิ่งมีชีวิตนั้น ๆ มีชีวิตอยู่รอดต่อไปได้โดยได้รับการดูแลและคุ้มภัยอันตรายจากแม่ของมันในขณะที่ยังช่วยเหลือตัวเองไม่ค่อยได้

5. **การใช้เหตุผล (Reasoning)** เป็นพฤติกรรมที่สัตว์แสดงออกโดยใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกิดกับสัตว์ที่มีสมองส่วนหน้า(cerebrum) เจริญดี โดยอาศัยประสบการณ์เดิมมาประยุกต์

ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรม

เป้าหมายของการศึกษาพฤติกรรม คือ เป็นการอธิบายพฤติกรรมเพื่อเป็นการพยากรณ์การเข้าใจพฤติกรรม และการควบคุมพฤติกรรม หากการศึกษาพฤติกรรมบรรลุเป้าหมายดังกล่าวก็จะส่งผลดีต่อผู้ศึกษาและมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม ซึ่งอาจกล่าวเป็นข้อ ๆ ถึงความสำคัญของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจตนเอง คือ จากการศึกษาธรรมชาติพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจตนเองและนำไปสู่การยอมรับตนเอง ได้แนวทางปรับปรุงและพัฒนาตน สามารถเลือกเส้นทางชีวิตที่เหมาะสมแก่ตนเองได้

2. ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจผู้อื่น คือ ความรู้ด้านพฤติกรรมอันเป็นข้อสรุปจากคนส่วนใหญ่ เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการเข้าใจบุคคลใกล้ชิดและผู้คนแวดล้อม ช่วยให้สามารถยอมรับข้อดีและข้อจำกัดของกันและกัน ช่วยให้เกิดความเข้าใจยอมรับความมีสัมพันธภาพที่ดีและช่วยการจัดวางตัวบุคคลได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยบรรเทาปัญหาทางสังคม คือ ปัญหาสังคมมีปัจจัยหลายประการ ปัจจัยของปัญหาสังคมที่สำคัญมากส่วนหนึ่งมาจากปัญหาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม อาจจะเป็นปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ลักษณะของความเชื่อที่ผิด การลอกเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม ความรุนแรงของพฤติกรรมเชิงลบ ฯลฯ ซึ่งความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมจะช่วยให้ได้แนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการปรับตัวของบุคคล เป็นต้น

4. ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมช่วยเสริมสร้างพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ จากความเข้าใจในอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมต่อพฤติกรรม ช่วยให้ผู้ศึกษารู้จักเลือกรับปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาตนทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ช่วยให้เข้าใจธรรมชาติภายในตน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางสู่การเสริมสร้างพัฒนาตนและบุคคลอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมเฉพาะรายต่อไป

วิธีการศึกษาพฤติกรรม

การทำความเข้าใจวิธีการศึกษาในด้านพฤติกรรมในที่นี้ช่วยให้ผู้ศึกษาได้เห็นที่มาของความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม ซึ่งในการศึกษาวิชาการทุกแขนงนั้น ผู้ศึกษาควรได้ทราบที่มาของความรู้นั้นๆ เพื่อให้ทราบธรรมชาติของวิชาและเพื่อเสริมความเชื่อมั่นและเชื่อถือว่าสิ่งที่ตนศึกษาควรเชื่อถือได้ในระดับใดหรือควรศึกษาเพิ่มเติมในจุดใด กับเพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้าเพื่อใช้ในการหาคำตอบในบางเรื่องให้ลึกซึ้งมากขึ้น เนื่องจากองค์ความรู้หรือทฤษฎีเมื่อนานไปก็ล้าสมัย จึงควรรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วย เพื่อเป็นเครื่องมือศึกษาหาคำตอบในเรื่องต่าง ๆ ได้ตลอดชีวิตและเป็นคนไม่ตกยุค ในที่นี้จะกล่าวเกี่ยวกับประเภทของการศึกษาพฤติกรรม การใช้วิธีวิทยาศาสตร์ในการศึกษาพฤติกรรม การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรม

1. ประเภทของการศึกษาพฤติกรรม การศึกษาพฤติกรรมดั้งเดิมมักเป็นวิธีปรัชญา ต่อมาใช้วิทยาศาสตร์ จึงแบ่งการศึกษาพฤติกรรมได้ 2 ประเภท คือ

1.1 วิธีปรัชญา เป็นความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมได้มาโดยผู้รู้่นั่งคิด นั่งเขียนอยู่กับที่ตามความเข้าใจของตน แม้การอธิบายบางเรื่องจะน่าเชื่อถือ น่าจะเป็นไปได้ แต่ไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบันเพราะไม่มีข้อมูลมาสนับสนุนความคิด การอธิบายมีโอกาสผิดพลาดได้ง่าย ปัจจุบันนิยมความโปร่งใสและตรวจสอบได้แบบวิทยาศาสตร์มากกว่าการพูดตามความเชื่อส่วนบุคคล

1.2 วิธีวิทยาศาสตร์ ผู้ศึกษาใช้วิธีการและขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์ในการอธิบายพฤติกรรม หลายเรื่องมีการทดลอง มีการนำสถิติเข้ามาช่วยในการวินิจฉัยและแปลความหมายข้อมูล ทำให้คำอธิบายพฤติกรรมมีความถูกต้องมากขึ้น และน่าเชื่อถือมากขึ้น

2. การรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาเพื่อทำความเข้าใจมนุษย์ ขั้นตอนรวบรวมข้อมูลพฤติกรรม ผู้ศึกษาอาจรวบรวมได้ 2 วิธีการด้วยกันดังนี้

2.1 การรวบรวมข้อมูลแบบให้เจ้าตัวสำรวจตนเอง (introspection) เป็นการให้เจ้าตัวผู้ถูกศึกษาหรือผู้ที่ต้องการรู้จักตนได้พิจารณาตนเองแล้ว บรรยายตัวเองออกมา วิธีนี้ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมภายในหรือความในใจ เช่น การรู้สึก การรับรู้ การคิด เจตคติ ความเชื่อ ลักษณะนิสัย ฯลฯ โดยให้ผู้ถูกศึกษาอ่านความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วรายงานความรู้สึกออกมา เพื่อหาเหตุและผลแห่งการกระทำนั้น อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหา ป้องกันปัญหา และพัฒนาพฤติกรรม แต่อาจมีปัญหาอยู่บ้างในการได้รับข้อมูลคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เพราะมนุษย์เรามีการใช้คำพูดต่าง ๆ กัน แล้วแต่วัฒนธรรมและประสบการณ์เดิมขึ้นกับความจำ ความจริงใจ การใช้ภาษา ซึ่งอาจทำให้ผู้ศึกษาตีความผิดพลาดได้ง่าย จึงต้องระวังในการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมโดยวิธีนี้

2.2 การรวบรวมข้อมูลแบบพฤติกรรมนิยม (behavioristic method) เป็นการรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมภายนอก แล้วผู้ศึกษาวินิจฉัยหรือลงความเห็นเองว่าพฤติกรรมภายในเป็นอย่างไร เช่น นายแดงเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานแห่งหนึ่ง วันไหนที่รู้ตัวล่วงหน้าว่าที่ทำงานมีงานยุ่ง เขามักขาดงาน มักหนีกลับก่อนเวลาอยู่เสมอ โดยเฉพาะเวลาที่มึนงานมาก แต่ถ้ามีงานรื่นเริงมักไม่ขาด จากข้อมูลนี้ผู้ศึกษาอาจลงความเห็นได้ว่า นายแดงมีความเกียจคร้าน หรือนายแดงชอบสนุกสนาน เป็นต้น

วิธีพฤติกรรมนิยมแยกได้ 2 วิธีการ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาในสภาพธรรมชาติ (naturalistic method) วิธีนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติหรือสภาพที่เป็นธรรมดา ไม่มีการควบคุมสถานการณ์หรือสร้างสถานการณ์ใด ๆ วิธีธรรมชาตินี้มีเทคนิคแยกย่อยออกไปได้หลายวิธีการแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละปัญหาหรืออาจใช้หลาย ๆ วิธีแล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมในขั้นสุดท้าย การศึกษาพฤติกรรมในบางเรื่อง จำนวนประชากร (population) มีมากไม่อาจหาข้อมูลได้ครบ ผู้ศึกษาก็จะใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง (sampling) คือ เก็บข้อมูลจากประชากรนั้นเพียงส่วนหนึ่ง ซึ่งจะต้องพยายามสุ่มให้ได้กลุ่มตัวอย่าง (sample) ที่จะเป็นตัวแทนของประชากรได้ดีที่สุด

การรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมในสภาพธรรมชาติ ทำได้หลายวิธี คือ

1. วิธีสังเกต (observation) วิธีนี้จะให้ผลถูกต้องแม่นยำขึ้น ถ้าผู้สังเกตไม่ทำให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว และเมื่อบันทึกผลการสังเกตก็ต้องบันทึกอย่างตรงไปตรงมา (anecdotal records) ได้อย่างไร มองเห็นอย่างไรก็เขียนตามนั้น ไม่ใส่ความคิดของผู้สังเกตลงไปบันทึกนั้น ถ้าจะมีความเห็นต้องแยกออกมาอีกส่วนหนึ่งต่างหาก เพื่อมิให้ความคิดของเราไปครองำการตีความของผู้อื่น

2. วิธีสำรวจ (survey method) เป็นการศึกษาพฤติกรรมในระยะเวลาสั้น ๆ ในกรณีที่ผู้ศึกษาไม่มีเวลาสังเกตได้นาน วิธีนี้เป็นวิธีการหาข้อมูลโดยการ “สอบถาม” ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการย่อยลงไปอีก เช่น อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ (interview) โดยการพูดคุย ชักถามเป็น

รายคน วิธีนี้ถ้าอยากได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงขึ้น ผู้ศึกษาจะทำตัวเป็นกันเองกับผู้ถูกศึกษา และอาจมีการใช้แบบสอบถาม (questionnaires) โดยให้ผู้ถูกศึกษาตอบคำถามลงในแบบสอบถามที่เตรียมไว้แล้ว และการสอบถามก็ต้องเป็นการถามข้อมูลที่เป็นรูปธรรม การกระทำ ถ้าเป็นการถามความในใจหรือความคิดก็จะเป็นการศึกษาโดยวิธีสำรวจตนเอง ดังได้กล่าวมาแล้ว

3. วิธีทดสอบ (testing) วิธีนี้ถือกันว่าสำคัญมากในการศึกษาพฤติกรรม ผู้ศึกษาใช้แบบสวัดพฤติกรรมได้หลายอย่างแล้วแต่ชนิดของแบบทดสอบนั้น ๆ เช่น อาจวัดความสนใจ บุคลิกภาพ ความถนัด ความกังวลใจ ระดับสติปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฯลฯ เป็นต้น จากแบบทดสอบ ผู้ศึกษาจะสามารถลงความเห็นพฤติกรรมภายในของผู้ถูกศึกษาได้ วิธีศึกษาพฤติกรรมโดยการทดสอบนี้จะให้ผลน่าเชื่อถือขึ้น ถ้าแบบทดสอบที่นำมาใช้นั้นมีความแม่นยำและความเชื่อถือได้ คำว่า ความแม่นยำ (validity) นั้น หมายถึงสามารถวัดสิ่งที่เราต้องการวัดได้ เช่น ถ้าศึกษาเจตคติ แบบทดสอบนั้นก็ต้องถามเกี่ยวกับเจตคติจริง ๆ ไม่ใช่ถามความรู้หรือถามเขาวนัญญา ส่วน คำว่า ความเชื่อถือได้ (reliability) นั้น หมายถึง ไม่ว่าจะทดสอบบุคคลคนเดียวกันกี่ครั้ง ผลที่ได้ต้องแน่นอนหรือได้ผลใกล้เคียงกัน

4. การศึกษารายบุคคล (case study method) การศึกษารายบุคคลเป็นการศึกษาโดยละเอียดเฉพาะรายกับผู้ถูกศึกษาที่มีพฤติกรรมบางด้านเบี่ยงเบนจากปกติทั้งทางบวกและลบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหา เพื่อป้องกันปัญหา หรือเพื่อพัฒนาส่งเสริมให้เหมาะสมเฉพาะราย กับเพื่อให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมบางประการ และเพื่อนำไปสู่การสร้างทฤษฎีพฤติกรรมต่าง ๆ การศึกษารายบุคคลมีขั้นตอนตามลำดับคือขั้นตอนศึกษาและรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกศึกษาทั้งอดีตและปัจจุบันซึ่งอาจมีการสืบประวัติ ขั้นตอนวินิจฉัยพฤติกรรม ขั้นตอนเสนอแนะวิธีช่วยเหลือ วิธีป้องกันปัญหา วิธีสร้างเสริมพัฒนา ขั้นตอนดำเนินการช่วยเหลือและขั้นตอน ติดตามผล

2.2 ศึกษาในสภาพทดลอง (experimental method) การศึกษาพฤติกรรม โดยวิธีทดลองต่างจากวิธีธรรมชาติคือ มีการเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมสภาวะตามธรรมชาติ เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ต่อพฤติกรรมบางประการ นักวิชาการมักอธิบายกันว่าเป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ของ “ตัวแปร” (variables) ซึ่งมี 2 ชนิด คือ ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (independent variables) และตัวแปรตาม (dependent variables) ตัวแปรต้นเป็นเหตุหรือสิ่งเร้าที่ผู้ศึกษาต้องการทราบว่า มีผลต่อพฤติกรรมอย่างไร ตัวแปรตามเป็นผลหรือพฤติกรรมที่เกิดเนื่องมาจากสิ่งเร้าที่ศึกษานั้น ก

การทดลองทางจิตวิทยามักต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 2 กลุ่ม กลุ่มที่ทดลองเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ศึกษาเรียกว่า “กลุ่มทดลอง” (experimental group) กลุ่มที่อยู่ในสภาพธรรมดาเพื่อใช้ประโยชน์ในการเปรียบเทียบผลเรียกว่า “กลุ่มควบคุม” (control group) ตัวอย่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เช่น ในการทดลองเรื่องการรักษาค้นไขจิตเวชที่แบ่งกลุ่มคนไข้เป็น 2

กลุ่ม ทั้งสองกลุ่มได้รับการดูแลรักษาเมื่อมาพบแพทย์ในโรงพยาบาลเหมือน ๆ กัน ที่ต่างกัน คือ แพทย์จะออกเยี่ยมบ้านคนไข้กลุ่มหนึ่งด้วย ทั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการออกเยี่ยมบ้านคนไข้ต่อการทางจิตประสาท ในที่นี้กลุ่มที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลและได้รับการเยี่ยมบ้านด้วยเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ได้รับการรักษาในโรงพยาบาลอย่างเดียวเป็นกลุ่มควบคุม

การศึกษาโดยวิธีทดลองนี้ เชื่อกันว่าน่าจะให้ผลถูกต้องแม่นยำ มีข้อผิดพลาดน้อยกว่าวิธีอื่น เนื่องจากได้พยายามควบคุมสภาวะเงื่อนไขของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มให้เหมือนกัน ที่ต่างกันอย่างเดียวคือสิ่งเร้าที่ศึกษา เพื่อค้นหาว่าจะให้ผลต่อพฤติกรรมต่างไปจากการไม่มีสิ่งเร้านั้น อย่างไร

ที่กล่าวถึงวิธีการศึกษาพฤติกรรมทั้งหมดในบทนี้ช่วยให้เห็นความเป็นวิทยาศาสตร์ของการศึกษาพฤติกรรมได้มากขึ้น เนื่องจากข้อสรุป คำอธิบาย และทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์นั้น ได้มาโดยอาศัยเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ จึงมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่ายุคเดิมที่โน้नเอียงไปทางวิธีปรัชญามากกว่าปัจจุบัน ช่วยการบริโภคด้วยปัญญา คือ วิเคราะห์ได้ด้วยตนเองว่า ควรเชื่อหรือไม่เชื่อข้อมูลหรือพฤติกรรมใดและช่วยให้ผู้ศึกษาได้แนวทางศึกษาหาคำตอบพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

การนำความรู้เรื่องพฤติกรรมสู่การพัฒนาตนและผู้อื่น

ความรู้เบื้องต้นเรื่องการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตนใช้เป็นแนวทางพัฒนาตนได้มาก แต่การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติก็มีข้อควรคำนึงอยู่หลายประการ ดังนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์มี 2 ประเภท คือพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน โดยพฤติกรรมภายในอันได้แก่ความคิด จิตใจ เป็นตัวควบคุมการกระทำหรือพฤติกรรมภายนอก ดังนั้น ในการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล จึงต้องมุ่งพัฒนาจิตหรือความคิด เพื่อให้เกิดการกระทำที่พึงปรารถนา ดังมีคำกล่าวที่ว่า “จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว” หากจิตคิดดี คิดบวก ก็ย่อมเกิดการกระทำที่ดีตามมา ดังนั้นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใด ๆ รวมทั้งพฤติกรรมของตนเอง จึงต้องมุ่งพัฒนาจิตและความมิดเป็นอันดับแรก

2. การเรียนรู้เรื่องพฤติกรรมและเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เพื่อการพัฒนาตนนั้น มิใช่รู้เพื่อรู้ แต่รู้แล้วต้องนำไปสู่การปฏิบัติจึงจะเกิดประโยชน์ รู้วันนี้ปฏิบัติตั้งแต่วันนี้ ดังคำกล่าวของเกอดและอาร์คอฟฟ (Goud & Arkoff 1998 :1) ที่ว่า เราคือใคร ควรเป็นอะไร ควรอยู่ที่ไหน คำตอบมีอยู่ในตัวเอง ถ้ามองก็จะเห็น ถ้าค้นหาจะพบ อย่ารีรอต่อการศึกษาและปฏิบัติ หากช้าอาจหมดกำลังใจก่อนก้าวเดิน หมดโอกาสก้าวไปข้างหน้า

3. ในการนำความรู้เรื่องพฤติกรรมไปสู่การพัฒนาตน ควรเป็นไปโดยอาศัยหลักเหตุและผลเชิงวิทยาศาสตร์ เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมในยุคปัจจุบัน มีที่มาโดยอาศัยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ในการศึกษาค้นคว้า ไม่ว่าจะเป็นการทำงานของสมอง การทำงานของสรีระ

อื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนได้โดยแท้จริง และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความรู้เรื่องพฤติกรรมมิได้มีอยู่เพียงในตำราเล่มใดเล่มหนึ่ง เพียงเล่มเดียว ตำราอื่น ๆ และบทเรียนจากชีวิตจริงจากบทความ สารคดี “E-Learning” หรือเกร็ดชีวิตของผู้คนรอบตัว ล้วนเป็น “บทเรียนแห่งชีวิต” เข้าทำนอง “คู่มือคุณละแล้วข้อนคุณตัว” การเรียนรู้ข้อมูลจากทุกแหล่งทุกที่ที่มักจะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตนได้ทั้งสิ้น โอกาสย่อมเป็นของผู้แสวงหา ถ้ารู้จักแสวงหาและวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ก็จะได้อะไรให้กับชีวิตของตนมากมาย

4. ในการนำความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไปสู่การพัฒนาตนบุคคลควรต้องกลั่นกรอง เลือกรสร ปรับปรุงให้เหมาะสมในการที่จะนำมาใช้กับตนเอง ไม่ว่าความรู้และประสบการณ์นั้นมาจากแหล่งใด ดังนั้นเมื่อได้ศึกษาธรรมชาติพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งจากตำรา เอกสาร และข้อมูลจากชีวิตจริง รวมทั้งการศึกษาจาก “E-Learning” โดยสืบค้นความรู้ทางระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ บุคคลจึงควรเลือกอย่างฉลาดที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นการ “บริโภคด้วยปัญญา”

5. ในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์กับการพัฒนาตน บุคคลควรปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็น คือ ไม่อยู่นิ่งพร้อมต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อย่างใช้เหตุใช้ผล และต้องเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (active learning) ที่มีใจเน้นท่องจำหรือนั่งรับความรู้จากการถ่ายทอดของคนอื่นแหล่งเดียว ต้องศึกษาจากการปฏิบัติและจากหลายแหล่ง หากไม่มีแหล่งใดให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ก็แสวงหาคำตอบด้วยตัวเอง

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เอื้อให้นักศึกษาให้คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการท่องจำมากกว่าการเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้ลงมือปฏิบัติ กระทำเอง ขาดการแสวงหาความรู้ ขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน อาจารย์และชุมชน สิ่งแวดล้อม เพราะการศึกษานับการฟังบรรยายภายใต้กรอบอันจำกัดของห้องเรียน ทำให้เป็นตัวขัดขวางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ขาดทักษะการติดต่อสื่อสารขาดมนุษยสัมพันธ์ (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการศึกษา, 2543)

การเรียนรู้เป็นทีมเป็นการใช้กระบวนการกลุ่ม (group process) สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการติดต่อสื่อสารที่ดี รวมทั้งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล สามารถทำให้เกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (promote creative thinking) พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา (problem solving) และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) การทำงานเป็นทีมนับว่าเป็นการเรียนกลุ่มเล็กที่มีความผูกพัน มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการติดต่อสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเรียนรู้เป็นทีมนี้สามารถตอบสนองและสามารถแก้ปัญหาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน

ที่เน้นครูเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหา รูปแบบการเรียนการสอนไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและไม่เน้นปฏิบัติ ซึ่งการเรียนรู้เป็นทีมช่วยให้ผู้เรียนได้วางแผนค้นหาความรู้ พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะต่างๆ ที่ขาดหายไปหรือไม่มีได้จากกลุ่มเพื่อน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยให้ความสะดวก แนะนำ ชี้แนะ ในประเด็นที่ยังสับสนหรือไม่เข้าใจ

ทฤษฎีการศึกษาที่สามารถนำทักษะการเรียนรู้เป็นทีมมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนที่เป็นกลุ่มได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนการสอนที่มีลักษณะส่งเสริมและสนับสนุน การทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของทีม โดยจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมเล็กๆ ซึ่งจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ ควบคุมการเรียนรู้และบทบาทในการช่วยเหลือซึ่งกันในการแสวงหาความรู้ มีการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนภายในทีมและสร้างความสัมพันธ์ภายนอกทีมที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างทีม

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning) การเรียนรู้ที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในสิ่งที่ตนเองชอบหรือสนใจ ซึ่งผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้จากชิ้นงาน ผู้เรียนต้องใช้ความรู้และประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันถ่ายทอดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่า ๆ กัน ในระดับความสามารถที่แตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ซึ่งการเรียนจะเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มด้วยรูปแบบที่ครูกำหนด เช่น ผลัดกันพูด ระดมสมอง ร่วมกันคิด

จากทฤษฎีทั้ง 2 รูปแบบมีทั้งความแตกต่างและความเหมือนกันสิ่งที่เหมือนกันของทั้งสองรูปแบบคือ มีการเรียนเป็นกลุ่มเล็ก การปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม การค้นหาหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ ส่วนความแตกต่างในเรื่องกระบวนการและแนวความคิด ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมกัน เป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การประเมินผล และการทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้ที่มีความรู้แตกต่างกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดำเนินการเรียนการสอนตามที่ผู้สอนกำหนดไว้ ซึ่งในแต่ละรูปแบบจะมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน จากความแตกต่างของทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ จึงแนวคิดการนำทักษะการเรียนรู้เป็นทีมมาประยุกต์ใช้กับทฤษฎีการเรียนรู้ โดยวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เป็นทีมแบบร่วมกันและแบบร่วมมือ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินผล

งาน เปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้เป็นทีมและประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีม รวมทั้ง ความพึงพอใจของผู้สอนและนักศึกษาที่มีต่อจากรูปแบบการเรียนรู้เป็นทีม

การจัดการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยวิธี ต่างๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างแท้จริงเกิดการพัฒนาดนและสังสม คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไป การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน จึงต้องใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือกระบวนการ เรียนการสอนใน หลากหลายวิธีซึ่งจำแนกได้ดังนี้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้,2543)

1. **การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม** ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบค้นพบ แบบ แก้ปัญหา แบบ สร้างแผนผังความคิดแบบใช้กรณีศึกษา แบบตั้งคำถามแบบใช้การตัดสินใจ
2. **เทคนิคการศึกษาเป็นรายบุคคล** ได้แก่ วิธีการเรียนแบบศูนย์การเรียน แบบการเรียนรู้ ด้วยตนเอง แบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. **เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ** ประกอบการเรียน เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียน และแบบฝึกหัดการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ศูนย์การเรียนชุดการสอน คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป
4. **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์** ประกอบด้วย การได้วาทีกลุ่ม Buzz การ อภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มติวการประชุมต่าง ๆ การแสดงบทบาท สมมติ กลุ่มสืบค้นคู่คิดการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น
5. **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์** เช่น การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วน ร่วม เกม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลองละคร เกม กรณีตัวอย่างสถานการณ์จำลอง ละคร บทบาท สมมติ
6. **เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ** ได้แก่ ปริสนาคความคิดร่วมมือแข่งขันหรือกลุ่มสืบค้น กลุ่ม เรียนรู้ ร่วมกัน ร่วมกันคิด กลุ่มร่วมมือ
7. **เทคนิคการเรียนการสอนแบบบูรณาการ** ได้แก่ การเรียนการสอนแบบใช้เส้นเล่าเรื่อง (Story line) และการเรียนการสอนแบบ แก้ปัญหา (Problem-Solving)

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรมีมาน้อยเพียงใด โดยมีองค์ประกอบของการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสัตวบาล คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 19 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้ข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้จำเป็นต้องมีการกำหนดวิธีการวิจัยได้อย่างถูกต้องและชัดเจนเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยจึงกำหนดวิธีการวิจัยไว้ดังนี้

2.1 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมและแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสำรวจและแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา

2.3.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการแจกแบบสำรวจและแบบประเมิน และเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดคืนด้วยตนเอง

2.3.3 การจัดทำข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบแบบสำรวจและแบบประเมินความพึงพอใจทั้งหมด 19 ฉบับและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ระดับคะแนนของนักศึกษาที่ครูผู้สอนได้ตอบแบบ
ประเมินเสนอในรูปแบบตาราง

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเสนอรวมในรูปแบบ
ตารางโดยแปลความหมายโดยใช้ Likert Scale 5 คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
เพื่อหาค่าเฉลี่ยแต่ละระดับมาใช้แปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 ถือว่ามีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 ถือว่ามีความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 ถือว่ามีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 ถือว่ามีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 ถือว่ามีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ระยะเวลาการดำเนินงาน

11 มิถุนายน 2552- 30 พฤศจิกายน 2552

สถานที่ดำเนินการ

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทที่ 4

ผลการดำเนินการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร ผลการทดลองมีดังนี้

ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร ของหลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า ภาพรวมของนักศึกษามีระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.15) โดยนักศึกษามีระดับความพึงพอใจในด้านมีการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.39) รองลงมาคือ อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม (การแต่งกาย, คำพูด, ท่าทาง, มนุษยสัมพันธ์ และการวางตัว) และอาจารย์ชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงเนื้อหากระบวนการสอน วิธีวัดและประเมินผล และแจ้งแผนการเรียนให้นักศึกษาเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.33) ส่วนการมีส่วนร่วมในการสรุปและประเมินผลในการปฏิบัติงาน นักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้ได้รับความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม อาจารย์มีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในเกณฑ์ดีมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.22) (ตารางที่ 1)

สำหรับประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดรูปแบบการเรียนการสอน อยู่ในเกณฑ์ดี (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.17) รองลงมาคือ ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.06) ตามลำดับ ด้านอาจารย์มีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ในเนื้อหาวิชาได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในชั้นเรียน มีการจัดห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม อาจารย์และนักศึกษามีอิทธาสัยไมตรีต่อกันนั้นอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.00) สำหรับการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมและนักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการเรียนอย่างเป็นระบบนั้นอยู่ในเกณฑ์ดี (ค่าเฉลี่ยรวม= 3.94) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาสัมมนาทาง
การเกษตร ของหลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. อาจารย์ชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงเนื้อหากระบวนการสอน วิธีวัดและประเมินผล และแจ้งแผนการเรียนให้นักศึกษาเข้าใจ	4.33	0.49	ดีมาก
2. อาจารย์มีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ในเนื้อหาวิชาได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.00	0.59	ดี
3. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในชั้นเรียน	4.00	0.59	ดี
4. อาจารย์มีการเข้าสอนและเลิกสอนตรงตามเวลา	4.22	0.55	ดี
5. อาจารย์มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม (การแต่งกาย, คำพูด, ท่าทาง, มนุษยสัมพันธ์ และการวางตัว)	4.33	0.59	ดีมาก
6. อาจารย์มีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม	4.28	0.75	ดีมาก
7. ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.06	0.73	ดี
8. การจัดห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	4.00	0.49	ดี
9. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.69	ดี
10. มีการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน	4.39	0.70	ดีมาก
11. ความเหมาะสมของเอกสารประกอบการสอน	4.06	0.73	ดี
12. ความเหมาะสมของการจัดรูปแบบการเรียนการสอน	4.17	0.71	ดี
13. อาจารย์และนักศึกษามีอิทธิพลซึ่งกันและกัน	4.00	0.77	ดี
14. อาจารย์และนักศึกษามีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.22	0.81	ดี
15. รับฟังความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน	4.22	0.88	ดี
16. การมีส่วนร่วมในการสรุปและประเมินผลในการปฏิบัติงาน	4.28	0.75	ดีมาก
17. มีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเสมอ	3.94	0.73	ดี
18. นักศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการเรียนอย่างเป็นระบบ	3.94	0.80	ดี
19. นักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้ได้รับความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	4.28	0.67	ดีมาก
20. นักศึกษามีความภาคภูมิใจในผลงานและการนำเสนอผลงานของตนเอง	4.22	0.73	ดี
รวม	4.15	0.69	ดี

ระดับความสนใจและพฤติกรรมของนักศึกษาในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร ของหลักสูตร เกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

จากการศึกษาระดับความสนใจและพฤติกรรมของนักศึกษาในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่านักศึกษามีความสนใจและมีพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยรวม= 3.66) ส่วนประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีระดับความสนใจมากที่สุดคือนักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการเรียนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย= 3.83) รองลงมาคือ นักศึกษามีความสนใจเรียนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรและนักศึกษาสามารถพึ่งพาตนเองในการเรียนอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย= 3.78) นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในขั้นตอนการทำวิจัยหลังเรียนและนักศึกษาได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียนซึ่งอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย= 3.72) นักศึกษามีการค้นหาเอกสารงานวิจัยจาก web site นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรก่อนและหลังเรียนและนักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย= 3.67) นักศึกษาเคยนำเสนอผลงาน นักศึกษามีการค้นหาเอกสารจากห้องสมุด และนักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในขั้นตอนการทำวิจัยก่อนเรียนอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย= 3.61) นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย= 3.61) ส่วนนักศึกษได้เข้าร่วมการนำเสนอผลงานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย= 3.39) ตามลำดับ

จากการศึกษาความสนใจและพฤติกรรมของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่า นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์ทางด้านการทำปัญหาพิเศษในเรื่องที่ตนเองสนใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางด้านวิธีการทดลอง โดยนักศึกษาสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน เช่น จากห้องสมุด web site และจากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันภายในห้องเรียนและจากที่นักศึกษานำงานวิจัยมานำเสนอร่วมกัน ส่วนการเข้าร่วมการนำเสนอผลงานนั้นพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่านักศึกษายังขาดการความกระตือรือร้นในการแสวงหาแหล่งนำเสนอผลงานทางวิชาการ

ตารางที่ 2 แสดงระดับความสนใจและพฤติกรรมของนักศึกษาในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรของหลักสูตรเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความสนใจ		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. นักศึกษาเคยนำเสนอผลงานมาก/น้อยเพียงใด	3.61	1.04	ดี
2. นักศึกษาได้เข้าร่วมการนำเสนอผลงานมาก/น้อยเพียงใด	3.39	0.98	ปานกลาง
3. นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันมาก/น้อยเพียงใด	3.50	0.79	ดี
4. นักศึกษามีการค้นหาเอกสารจากห้องสมุดมาก/น้อยเพียงใด	3.61	0.92	ดี
5. นักศึกษามีการค้นหาเอกสารจาก web site มาก/น้อยเพียงใด	3.67	1.03	ดี
6. นักศึกษามีความสนใจเรียนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรมาก/น้อยเพียงใด	3.78	1.00	ดี
7. นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร <u>ก่อนเรียน</u> มาก/น้อยเพียงใด	3.67	0.84	ดี
8. นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร <u>หลังเรียน</u> มาก/น้อยเพียงใด	3.67	0.77	ดี
9. นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในขั้นตอนการทำวิจัย <u>ก่อนเรียน</u> มาก/น้อยเพียงใด	3.61	0.85	ดี
10. นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในขั้นตอนการทำวิจัย <u>หลังเรียน</u> มาก/น้อยเพียงใด	3.72	0.89	ดี
11. นักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการเรียนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์มาก/น้อยเพียงใด	3.83	0.86	ดี
12. นักศึกษาได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียนมาก/น้อยเพียงใด	3.72	0.96	ดี
13. นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อีกมาก/น้อยเพียงใด	3.67	0.91	ดี
14. นักศึกษาสามารถพึ่งพาตนเองในการเรียนมาก/น้อยเพียงใด	3.78	0.88	ดี
รวม	3.66	0.91	ดี

จากการเรียนการสอนรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร พบว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเรียนมากที่สุด คือ ในการนำเสนอผลงานของนักศึกษาในด้านบุคลิกภาพ พบว่า นักศึกษาขาดความมั่นใจในการนำเสนอผลงาน ด้านการสื่อสารนั้น พบว่า ทักษะการสื่อสารเชิงวิชาการ ภาษาและการออกเสียงยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะคำศัพท์ภาษาอังกฤษ รูปแบบการนำเสนอผลงานไม่ดึงดูดความสนใจและการใช้อุปกรณ์และสื่ออยู่ในระดับปานกลาง และเนื้อหาในการนำเสนอยังมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์น้อย การวิเคราะห์เชื่อมโยงเนื้อหาอย่างมีเหตุผลปานกลาง ส่วนด้านการบริหารจัดการนั้น พบว่าการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในการ

แสดงความคิดเห็นนั้นน้อยการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งปรากฏในแผนการสอน คือ ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินการนำเสนอผลงานทางวิชาการของนักศึกษาด้วยกันเอง และอาจารย์มีส่วนช่วยในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการซักถาม อภิปราย และเสนอแนะแนวทางข้อแก้ไขในแต่ละด้านของนักศึกษา อีกทั้งได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอผลงานวิจัยทางการเกษตรของต่างประเทศจากเดิมนำเสนอแบบบรรยาย ปรับเปลี่ยนเป็นการนำเสนอในรูปแบบโปสเตอร์ ๑ หน้ากระดาษ A4 โดยมีนักศึกษาบางส่วนที่สามารถปรับเปลี่ยนและมีผลงานนำเสนอได้ทันตามเวลาที่กำหนด

ดังนั้นการพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนของตนเองโดยเฉพาะวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการใช้เทคโนโลยีการสอนนั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. มีการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายโดยใช้สื่อ power point และการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการนำเสนอผลงานทางวิชาการทางการเกษตรทั้งในห้องเรียนและห้องประชุมโดยเชิญคณาจารย์และนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอผลงาน
2. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่นักศึกษาสนใจและเกี่ยวข้องกับปัญหาพิเศษ
3. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกการนำเสนอผลงานทางวิชาการของผู้อื่นและสามารถนำเสนอผลงานของนักศึกษาเอง
4. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการนำเสนอผลงานของนักศึกษาด้วยกันเอง

จากการได้พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าว ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาสามารถนำเสนอผลงานทางวิชาการของผู้อื่นและของตนเองได้ด้วยความมั่นใจทั้งในห้องเรียนและห้องประชุม โดยเชิญคณาจารย์และนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอผลงาน
2. นักศึกษาสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอผลงานของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนยังมีปัญหาในเรื่องต่างๆ คือ ขาดการวิเคราะห์และประมวลผล ผลงานทางวิชาการที่นักศึกษานำมาเสนออย่างเป็นระบบ

ซึ่งปัญหาต่างๆ ของผู้เรียน มีแนวทางในการแก้ไขดังต่อไปนี้ สนับสนุนให้นักศึกษาได้ไปค้นคว้าเอกสารงานวิจัยเพิ่มเติมเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่นักศึกษามีความสนใจ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ผลงานวิจัยของตนเอง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร

จากการศึกษาระดับความสนใจและพฤติกรรมของนักศึกษาในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่านักศึกษามีความสนใจและมีพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยรวม= 3.66)

ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า ภาพรวมของนักศึกษามีระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตรอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ยรวม= 4.15) โดยนักศึกษามีระดับความพึงพอใจในด้านมีการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

จากการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาสัมมนาทางการเกษตร ของหลักสูตรเกษตรศาสตร์นั้นอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน บุคลิกภาพที่เหมาะสม (การแต่งกาย, คำพูด, ท่าทาง, มนุษยสัมพันธ์ และการวางตัว) การชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงเนื้อหากระบวนการสอน วิธีวัดและประเมินผล แจกแผนการเรียนให้นักศึกษาเข้าใจ การมีส่วนร่วมในการสรุปและประเมินผลในการปฏิบัติงาน และเหมาะสม อาจารย์มีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งนักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้ได้รับความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานจากการประเมินผลการสัมมนาภายในชั้นเรียนของนักศึกษาด้วยกันเอง สามารถตรวจสอบเนื้อหา ประเด็น การจัดเรียงเนื้อหาการพูด และเวลาที่จะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นใจ อีกทั้งนักศึกษามีความภาคภูมิใจในผลงานและการนำเสนอของตนเองและมีประสิทธิภาพ

แนวทางในพัฒนาการเรียนการสอน

1. กระตุ้นและส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการอภิปรายและเสนอแนะมากขึ้น
2. ส่งเสริมให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออก

เอกสารอ้างอิง

นิรนาม. 2552. แนวทางในการนำเสนอผลงาน. แหล่งข้อมูล <http://www.human.cmu.ac.th>,
วันที่ 7 สิงหาคม 2552

นิรนาม. 2552. การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน. แหล่งข้อมูล <http://www.scc.ac.th> ,
วันที่ 7 สิงหาคม 2552

ประธานพร อุ่นอ. มปป. เอกสารประกอบวิชาสัมมนาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ. ศูนย์การศึกษาดูงาน
พิทยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ.

สมจิตร เกิดปรำงค์ และนุตประวีณ์ เลิศกาญจนวัต. 2545. การสัมมนา. สำนักพิมพ์ส่งเสริม
วิชาการ,

กรุงเทพฯ.

สุรศักดิ์ มั่งสิงห์. 2551. บทความการเข้าอบรม “การวิจัยในชั้นเรียน”

ภาคผนวก

ภาพประกอบการเรียนการสอน

